

Patolojik Narsisizm Envanterinin Türkçe Standardizasyonu, Geçerlik ve Güvenirliğinin Sınanması*



Gamze ŞEN¹, Elif BARIŞKIN²

ÖZET

SUMMARY

Amaç: Psikolojik bir yapı olarak önemine rağmen, narsisizmin tanımlanması ve ölçümü farklı çalışmalarda tutarsızlık göstermektedir. Patolojik narsisizmin yapısının tanımlanmasındaki aşırı sınırlılık ve ölçümünün yetersizliği, Pincus ve arkadaşları (2009) tarafından Patolojik Narsisizm Envanterini (PNE) geliştirilmesinde etken olmuştur. Narsistik büyülenmecilik ve kırgınlığın hem açık hem de örtük ifadelerini değerlendiren yapıyla bu ölçüm aracı, patolojik narsisizm çok boyutlu ölçülmesine olanak tanımaktadır. Bu çalışmanın amacı PNE'nin Türkçeye uyarlanması, geçerlik ve güvenilirlik göstergelerinin araştırılmasıdır.

Yöntem: Patolojik Narsisizm Envanteri'nin Türkçe formu 518 (205 erkek) üniversite öğrencisine uygulanmıştır. Cronbach alfa ve test-tekrar test güvenilirlik katsayıları hesaplanmıştır. Faktörleri belirlemek için doğrulayıcı ve açıklayıcı faktör analizleri yapılmıştır. Geçerliliğin değerlendirilmesi için Narsistik Kişilik Envanteri (NKE) ve Bell Nesne İlişkileri ve Gerçeği Değerlendirme Ölçeği'nin (BORTTI) Nesne İlişkileri Formu kullanılmıştır.

Bulgular: Patolojik Narsisizm Envanteri'nin Cronbach alfa güvenilirlik değeri ,93, test-tekrar test güvenilirlik kat sayısı $r = ,91$ 'dir. Temel bileşenler analizi, varyansın %50,24'ünü açıklayan 6 faktörü ortaya çıkarmıştır. Yapısal eşitlik modeline göre uyum indeksleri geçerli ve güvenilir bir modeli göstermektedir. Analizler NKE ve BORTTI ile anlamlı korelasyon katsayılarını ortaya çıkarmıştır.

Sonuç: PNE Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik göstergeleri kabul edilebilir düzeydedir ve PNE ileri çalışmalar için kullanılabilir.

Anahtar Sözcükler: Patolojik narsisizm, kırgınlık, büyülenmecilik, geçerlik, güvenilirlik, faktör analizi

The Standardization of the Pathological Narcissism Inventory in the Turkish Language and Testing Its Validity and Reliability

Objective: Despite its importance as a psychological construct, narcissism have been inconsistently defined and measured across studies. Overly narrow construct definition of pathological narcissism and insufficient measurement lead Pincus et al. (2009) to develop Pathological Narcissism Inventory (PNI). Which is a multidimensional measure of pathological narcissism that assesses both overt and covert expressions of narcissistic vulnerability. The aim of this study was to adapt PNI into Turkish language and investigate the validity and reliability indicators.

Method: The Turkish version of Pathological Narcissism Inventory was applied to 518 (205 male) university students. Cronbach alpha and test-retest reliability coefficients were calculated. Confirmatory and exploratory factor analyzes have been carried out to determine the factors. The Narcissistic Personality Inventory (NPI) and the Bell Object Relations and Reality Assessment Scale (BORRTI) object relational form were used for evaluation of validity.

Results: The Cronbach alpha is ,93 for the total score, and test-retest reliability is $r = ,91$. The principal components analysis revealed 6 factors explaining 50.24% of the variance. According to the structural equality model, fit indices indicate valid and reliable models. Analyses revealed significant correlation coefficients with NPI and BORRTI.

Conclusion: The validity and reliability indicators of PNE Turkish form were within an acceptable range and PNE can be used for further studies.

Keywords: Pathological narcissism, grandiosity, vulnerability, validity, reliability, factor analysis

*Bu makale Prof. Dr. Elif Barışkin tarafından, Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü Klinik Psikoloji Bilim Dalı'nda yürütülmekte olan 'Narsistik Örüntüler Ve Zorlayıcı Kişilerarası Deneyimlere Verilen Tepkiler: Bilişsel Kişilerarası Kavram Çerçevesinde Üniversite Öğrencileri Örneğinde Bir İnceleme' başlıklı Gamze ŞEN'e ait doktora tezinin bir parçası olarak hazırlanmıştır.

Geliş Tarihi: 20.03.2018 - **Kabul Tarihi:** 05.09.2018

¹Psik. Araş. Gör., Necmettin Erbakan Üniv., Sosyal ve Beşeri Bilimler Fak., Psikoloji Bl., Konya. ²Psik. Prof., Hacettepe Üniv., Tıp Fak., Ruh Sağlığı ve Hastalıkları AD, Ankara.

Psik. Gamze Şen, e-posta: gamzesen@hacettepe.edu.tr

<https://doi.org/10.5080/u23274>

GİRİŞ

Narsisizm, psikoloji ve psikiyatrinin ilgi ve dikkatini çektiği ilk dönemlerden (Ellis 1898, Freud 1914), son yıllara kadar Kohut (1971, 1977), Kernberg (1967, 2009), Rosenfeld (1964) ve Ronningstam (2005) gibi alanda yetkin psikanalistler tarafından, karmaşık ve çok yönlü niteliğiyle vurgulanmıştır. Narsistik Kişilik Bozukluğu (NKB) olarak DSM Eksen II, Üçüncü Baskı'da (Amerikan Psikiyatri Birliği 1980) ilk kez yer almıştır. Ancak 2000'li yıllara gelindiğinde narsisizmin klinik görünümünün araştırma alanında, tanımlanmasında ve teşhisinde güçlüklerle karşılaşılmıştır. Son dönemde narsisizm çalışmalarında yaşanan güçlüklerin gerisinde iki temel sorun alanı bulunmaktadır. Birincisi patolojik narsisizm ve normal düzeyde narsisizmin ayrımındaki belirsizlikler, ikincisi ise mevcut narsisizm ölçümlerinin yetersizliğidir (Pincus ve ark. 2009, Miller ve ark. 2017). Birincil sorun alanına baktığımızda, bir insanın hayatını sürdürmesini, çalışmasını ve sağlıklı bir kimliği devam ettirmesini sağlayan normal düzeyde narsisizm ile bireyin yaşam işlevselliğini bozan patolojik narsisizmin birbirinden ayrıldığı görülmektedir. Psikolojinin sosyal/kişilik alanındaki araştırmalar narsisizmi uyumlu ve uyumsuz özelliklerini temel alarak normatif bir kişilik boyutu olarak vurgularken (Miller ve Campbell 2010, Tamborski ve Brown 2011); klinik teori ve araştırma, narsisizmin patolojik özelliklerini vurgulama eğilimindedir (Pincus ve Lukowitsky 2010). Son dönemde narsisizm çalışmalarında geline aşamada, normal ve patolojik narsisizm ayrımının net bir çizgi ile yapılamayacağı bilinmektedir (Miller ve ark. 2017). Klinik tanımda narsisizm, "bireyin görece olumlu kendilik algısını ve sınırlarını düzenleme kapasitesini sürdürmesini sağlamak, özünde hayranlık ile tanınma gereksinimlerini karşılamak amacıyla, sosyal çevreden örtük ya da açık biçimde, kendini doğrulatmaya yönelik onaylayıcı beklentiler içinde olması" şeklinde tanımlanmaktadır (Morf ve ark. 2011a, Pincus ve ark. 2009, Pincus 2013, Pincus ve Roche 2011). Klinik uygulama açısından patolojik narsisizm, DSM-5'te iki kavramı içerecek şekilde ele alınmaktadır (Amerikan Psikiyatri Birliği 2013). Birincisi DSM IV'ün patolojik kişilik özellikleri ile eşleştirilmiş, kişilik bozukluklarına özgü işlevsel bozulmalara dayanan ve tanı ölçütlerine sadık kalınarak oluşturulmuş narsistik kişilik bozukluğu kategorik model; ikincisi ve psikolojinin sosyal/kişilik alanındaki çalışmaların vurguladığı boyutsal bir kişilik özelliği olması yönüyle narsisizm kavramını yansıtan, yeni önerilen boyutsal modeldir (Narrow ve ark. 2013). DSM-5'te bu yönüyle narsisizm çalışmalarının kapsamının genişletilmesine duyulan ihtiyaca vurgu yapılmıştır (Amerikan Psikiyatri Birliği 2013).

Günümüzde narsisizm tanı ve değerlendirilmesi üzerine yapılan çalışmalar, patolojiyi net bir çizgi ile ayıran kategorik yaklaşımın yanında, daha geniş çerçevede sunan boyutsal yaklaşım ile birbirini tamamlayan, kırılğan ve büyüklenmeci olarak iki temel boyutu olduğuna odaklanmıştır (Dickinson ve Pincus

2003, Rose 2002, Wink 1991, Pincus ve ark. 2009, Miller ve ark. 2017). Patolojik Narsisizmin Hiyerarşik Modeline göre büyüklenmeci ve kırılğan narsisizm klinik teori ve psikiyatrik tanıda iki ayrı yapı olarak tanımlanmaktadır (Pincus 2013). Buna göre narsisizmin büyüklenmeci ve kırılğan temel yapıları, kendi içinde açık ve örtük göstergelere sahiptir. Büyüklenmeci narsisizm teşhircilik, hak görme, küstahlık, haset, dikkat çekme arzusu, aşırı talepkarlık, diğerlerinin ihtiyaçlarını görmeme, kaygı düzeyinin düşük olması gibi göstergelerle tanımlanır. Buna karşın kırılğan narsisizm aşırı alçak gönüllülük, eleştiriye hassasiyet, kaygı düzeyinin yüksek olması, çekingenlik, devamlı stres altında olma, acı çektiğini düşünme (suffering), diğerleri ile kurulan yakın ilişkilerde fark edilebilecek düzeyde kendilikle ilgili büyüklenmeci beklentiler ile tanımlanır (Akhtar ve Thomson 1982, Wink 1991, Miller ve ark. 2017). Rose (2002) çalışmasında büyüklenmeci narsisizmin gerçekçi olamayacak düzeyde öz saygı ve buna bağlı mutluluk düzeylerindeki artış ile ilişki olduğunu işaret ederken, kırılğan narsisizmin düşük öz saygı ve mutluluk düzeyindeki azalma ile ilişkili olduğunu göstermiştir. Narsisizm çalışmalarındaki bulgular, narsisizm kavramının birden fazla boyutu içeren bir yapıya işaret ediyor olabileceği ya da narsisizmin farklı özelliklerini taşıyan kişilerle çalışılmış olunabileceğini düşündürmektedir (Eldoğan 2015).

Narsisizm çalışmalarında ikinci temel sorun alanı narsisizmin ölçülmesidir. Alanyazında narsisizm çalışmaları Raskin ve Terry (1988) tarafından geliştirilen Narsistik Kişilik Envanteri (NKE: Narcissistic Personality Inventory, NPI) aracılığıyla büyüklenmeci narsisizmin hâkimiyetinde uzun yıllar yürütülmüştür. Son dönemde bu ölçüm aracının yapısal geçerliği ve boyutsallığı, diğer narsisizm özellikleri ile kavram geçerliği ve narsisizmin sağlıklı veya patolojik bir çeşidini ölçüp ölçmediği (Rosenthal ve ark. 2011, Vater ve ark. 2013), değişen faktör yapısı (Ackerman ve ark. 2011), önerilen alt ölçeklerin güvenilirliğinin düşük olma eğilimi (del Rosario ve White 2005), toplam puanın hesaplanmasında yaşanan sorunlar (Miller ve Campbell 2008) nedeni ile sorgulanmaktadır. Narsisizmin kavramsallaştırılması ve ölçümü hakkındaki mevcut belirsizliklerin üstesinden gelmek ve alanyazında eksik kaldığı düşünülen örtük ya da kırılğan yönüne odaklanabilmek için Aşırı Duyarlı Narsisizm Ölçeği (ADNÖ: The Hypersensitive Narcissism Scale, HSNS) geliştirilmiştir (Hendin ve Cheek 1997).

Ülkemizde narsisizm çalışmaları, Kızıltan (2000) ve Atay (2009) tarafından Türkçe standardizasyonu yapılan Narsistik Kişilik Envanteri (NKE) ile uzun yıllar yürütülmüştür. Narsisizmi büyüklenmeci özellikleriyle değerlendiren bir ölçüm aracı olan NKE bu yönüyle DSM ile tutarlı olup uzun yıllar ülkemizde geçerli ve güvenilir bir araç olarak kullanılmıştır. Hendin ve Cheek (1997) tarafından geliştirilen ve kültürümüze uyarlaması Şengül ve ark. (2015) tarafından gerçekleştirilen Aşırı Duyarlı Narsisizm Ölçeği (ADNÖ)

YÖNTEM

Örneklem

kültürümüzde narsisizm çalışmalarında kullanılan bir diğer ölçüm aracıdır. Aşırı Duyarlı Narsisizm Ölçeği oluşturulma aşamasında NKE ile ilişkiziz bulunması, narsisizmin hem kırılğan hem de büyüklenmeci özellikler açısından değerlendirilmesinin önemli olduğuna işaret etmektedir.

Uluslararası alanyazında narsisizme ilişkin model ve patolojik narsisizmin değerlendirilmesi konusunda artan ilgiyle birlikte, narsisizmin özelliklerini tüm yönleriyle değerlendirebilen öz bildirim aracı geliştirme ihtiyacı doğmuştur (Krueger ve Markon 2006, Widiger ve Trull 2007). Bu amaçla Pincus ve arkadaşları (2009) tarafından narsisizmin karmaşık yapısını ölçmek amacıyla Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE) geliştirilmiştir. Günümüzde Patolojik Narsisizm Envanteri Fransızca, Japonca, İbranice ve Lehçe de dâhil olmak üzere birçok dile çevrilmiştir. Ayrıca PNE'nin Çince, Almanca, Yunanca, İtalyanca ve Hırvatça standardizasyonları tamamlanmış olup alanda hâkim bir ölçüm aracıdır. PNE, narsisizmi 7 alt boyutta değerlendiren birinci dereceden kapsamlı bir modellemenin yanısıra; büyüklenmeci- kırılğan temel boyutlarında değerlendiren ikinci dereceden modelleme imkânı sunmasıyla, narsisizm çalışmalarında öncü bir ölçüm aracı olarak yaygın kullanılır hale gelmiştir. Pincus ve arkadaşları (2009), PNE'nin erken dönem çalışmalarının ardından alt ölçeklerin bir araya getirilerek oluşturulduğu ikinci dereceden bir üst faktör yapısının geliştirilmesine duyulan ihtiyacı dile getirmiştir. Wright ve arkadaşları (2010) ise bu yapıya ilişkin değerlendirmeler sonucu büyüklenmeci ve kırılğan boyutta narsisizmin varlığına ilişkin çalışmaları genişletmiştir. Farklı kültürlerde yürütülen geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarında Pincus ve arkadaşları (2009) ile Wright ve arkadaşlarının (2010) modelleri sınanmıştır, büyüklenmeci ve kırılğan narsisizmin varlığını öneren ikinci dereceden modeller doğrulanmıştır (Karakoula ve ark. 2013, Morf ve ark. 2017, You ve ark. 2013).

Ülkemizde, Narsisizmin değerlendirilmesinde uzun yıllardır Narsistik Kişilik Envanteri (Kızıltan 2000), NKE kısa formu (Atay 2009) ve son yıllarda Aşırı Duyarlı Narsisizm Ölçeği (Şengül ve ark. 2015) kullanılmaktadır. Bu ölçüm araçları alanyazına kazandırılmış olmasına karşın, patolojik narsisizmin değerlendirilmesinde kapsamı geniş, hem kırılğan hem de büyüklenmeci özellikleri bir arada değerlendirmeye yönelik bir ölçüm aracının gerekliliği üzerinde durulmaktadır. Bu çalışmanın amacı Patolojik Narsisizm Envanterinin Türkçeye uyarlanması, geçerlik ve güvenilirlik değerlerinin incelenmesi, birinci ve ikinci düzey modellerinin sınanmasıdır. Patolojik Narsisizm Envanterinin (PNE) (Pincus ve ark. 2009) alanyazına kazandırılmasıyla birlikte, uluslararası alanyazındaki narsisizm çalışmalarıyla paralellik sağlayacağı ve kültürümüzde yürütülecek yeni çalışmalar için öncü olabileceği düşünülmektedir.

Çalışmamızda 2016-2017 öğretim yılında Hacettepe Üniversitesinde farklı bölümlerde öğrenim gören, yaşları 18-35 arasında değişen 539 katılımcı yer almıştır. Bu katılımcılardan ikisi (%0,37) demografik formda cinsiyet bilgisi vermediği, beşi (%0,96) psikiyatrik tanısı olduğu yanıtı verdiği, ikisi psikiyatrik tanıya ilişkin soruyu boş bıraktığı ve on iki kişi ise (%2,30) ölçek formunda kabul edilmeyecek düzeyde boş madde bıraktığı için çalışmanın dışında tutulmuştur. Katılımcıların ikisi (%0,34) üniversitenin hazırlık sınıfında, 461'i (%88,65) lisans, 52'si (%10) lisansüstü eğitimini sürdürürken, ikisi (%0,96) ise eğitim durumu bilgisi vermemiştir. Sonuç olarak çalışma toplamda 518 katılımcıdan oluşmaktadır. Çalışmamızın örneklemini oluşturan 205 erkek katılımcının yaş ortalaması 22,07 (yaş aralığı 17-30, SS= 0,10); 313 kadın katılımcının yaş ortalaması ise 20,67'dir (yaş aralığı 18-35, SS=0,16).

Veri Toplama Araçları

Uygulama sırasında aşağıda sayılan ölçeklerin yanı sıra katılımcılara aydınlatılmış onam formu ve demografik bilgi formu da verilmiştir. Aydınlatılmış onam formunda katılımcılara araştırma hakkında bilgi verilmiş, demografik bilgi formunda ise katılımcıların yaşları, cinsiyetleri, öğrenim durumu, herhangi bir ruhsal hastalığı olup olmadığı sorulmuştur. Ölçüt geçerliğini değerlendirmek için Patolojik Narsisizm Envanterinin yanında, Narsistik Kişilik Envanteri ve Bell Nesne İlişkileri ve Gerçeği Değerlendirme Ölçeğinin Nesne İlişkileri Formu verilmiştir.

Patolojik Narsisizm Envanteri (Pathological Narcissism Inventory (PNI)): Pincus ve arkadaşları (2009) tarafından geliştirilen, orijinali narsisizmi büyüklenmecilik ve kırılğanlık düzeyinde değerlendirmeyi amaçlayan, 52 maddeden oluşan, 6'lı Likert tipinde (0: beni hiç tanımlamıyor, 5: beni tam olarak tanımlıyor), öz bildirim tarzı bir ölçüm aracıdır. Narsisizmi iki üst faktör (büyüklenmeci narsisizm ve kırılğan narsisizm) ve 7 alt faktör ile inceleme imkânı sunmaktadır. Alt faktörler sırasıyla Koşullu Benlik Saygısı (Contingent Self Esteem, CSE), İstismarcı/Sömürücü (Exploitative, EXP), Kendini Fedakâr/Yüceltme (Self-Sacrificing Self-Enhancement, SSSE), Benliği Saklama (Hiding Self, HS), Büyüklenmecilik Fantezileri (Grandiose Fantasy, GF), Değersizleştirme (Devaluing, DEV), Öfkeyi Hak Görme (Entitlement Rage, ER) alt boyutlarından oluşmaktadır. Kırılğan narsisizm 7 alt boyuttan üçünde yer alan maddelerin bir araya gelmesiyle (CSE: 12 madde, HS: 7 madde ve DEV: 7 madde) değerlendirilirken; büyüklenmeci narsisizm geriye kalan 4 alt boyutu içeren maddeler (EXP: 5 madde, SSSE: 6 madde, GF: 7 madde ve ER: 8 madde) ile değerlendirilmektedir. Yedi faktörlü çözümlenme için açıklanan varyans %53,76'dır. Cronbach alfa değeri PNE alt boyutları için ,78- ,93 arasında değişirken; toplam puan

için Cronbach alfa değerlerinin ise .95 olduğu bulunmuştur. PNE'nin normal ve de klinik kullanım için uygun olduğu, toplam puanlardaki yükselmenin kırılğan narsisizme işaret ettiği gösterilmiştir (Thomas ve ark. 2012, Pincus 2013).

Narsistik Kişilik Envanteri (Narcissistic Personality Inventory (NPI)): Raskin ve Terry (1988) tarafından geliştirilen, Atay (2009) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan, 16 soruluk Narsistik Kişilik Envanteri (NKE) araştırmamızda ölçüt geçerliğini değerlendirmek amacıyla kullanılmıştır. Ölçek; Üstünlük, Sömürücülük, Otorite, Kendine Yeterlilik, Kendini Beğenme, Hak İddia Etme ve Teşhircilik olmak üzere yedi boyuta ait ifadelerden oluşmaktadır (Raskin ve Terry 1988). Ölçekten alınan yüksek puanlar narsistik kişilik yapısına işaret etmektedir. Atay (2009) tarafından NKE'nin geçerliği ve güvenilirliği test edilmiş ve narsisizmi değerlendirmede uygun olduğu gösterilmiştir. Ölçeğin çalışmamızda elde edilen Cronbach alfa değeri ,74 olarak bulunmuştur.

Bell Nesne İlişkileri ve Gerçeği Değerlendirme Ölçeği (Bell Object Relations and Reality Testing Inverntorty (BORRTI)): Morris Bell (1995) tarafından, ego işlevlerinde bozulma yaşayan, kişilik bozukluğu ya da gerçeklik algısında sorunlara sahip kişilerin tespit edilmesi için geliştirilmiştir. Bell Nesne İlişkileri ve Gerçeği Değerlendirme Ölçeği (BORRTI) 'Nesne ilişkileri' ve 'Gerçeği değerlendirme' boyutlarını ölçen 45'er maddelik iki formdan oluşmaktadır. Türkiye standardizasyonu Uluç ve arkadaşları (2015) tarafından yapılan ölçüm aracının araştırmamız kapsamında nesne ilişkileri (Yabancılaşma, Güvensiz Bağlanma, Benmerkezcilik ve Sosyal Yetersizlik alt boyutları) formu PNE'nin kavram geçerliğinin incelenmesinde kullanılmıştır. Ölçüm aracının geçerlik ve güvenilirlik değerleri test edilmiş ve uygun olduğu gösterilmiştir (Uluç ve ark. 2015). Ölçeğin çalışmamızda elde edilen Cronbach alfa değeri ,73 olarak bulunmuştur.

İşlem

Bu çalışma için Hacettepe Üniversitesi Senato Etik Komisyonu'ndan onay alınmıştır. Pincus ve arkadaşları (2009) tarafından geliştirilen Patolojik Narsisizm Envanteri, Pincus ve ekibinden izin alınarak, çalışmacılar tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Türkçe çevirisi klinik psikoloji alanında beş farklı uzman (2 profesör, 1 doçent, 2 doktor) tarafından içerik, dil ve kültür uygunluğu bakımından özgün form ile karşılaştırılarak yapılmıştır. Araştırma örnekleminde bağımsız 20 kişiye form uygulanmış, sonrasında katılımcılarla yapılan görüşmelerde maddelerin anlaşılabilirliği ve yanıtlanmasına ilişkin sorun olmadığı anlaşılmıştır. Tüm öneriler göz önünde bulundurularak Türkçe formunun maddeleri düzenlenmiştir. Türkçeye çevrilen maddelerin yeminli bir tercüman aracılığıyla İngilizce geri çevirisi yapılmış, Pincus ve ekibine gönderilmiştir. Bu ekipten gelen değerlendirmeye göre özgün maddeler ile geri-çeviri maddelerinin örtüşüğü görülmüş, geri bildirimlerle birlikte son düzeltmeler yapılmıştır. Böylece ölçeğin Türkçe formuna son hali verilmiştir. Ölçüm aracı

katılımcılara gönüllülük esasına dayanarak, sınıf ortamında ve ders saatinde, uygulanmıştır. Test-tekrar test değerlendirilmesi amacıyla, örneklem dışından rastgele seçilmiş 55 kişilik bir gruptan ölçeklere öğrenci numaralarını yazmaları istenmiş, bu numaraların yalnızca eşleme amaçlı kullanılacağı bilgisi önceden verilmiştir. Aynı kişilere bir ay süre sonra ölçek yeniden uygulanmış, katılımcılar arasından dört kişi kabul edilemeyecek düzeyde yanıtlanmamış madde bıraktığı için çıkarılmış, 51 kişinin verisi eşleşerek test tekrar test sonucu hesaplanmıştır.

BULGULAR

Patolojik Narsisizm Envanterinin geçerlik ve güvenilirlik değerlerini belirleyebilmek amacıyla yapı ve ölçüt geçerliği, Cronbach alfa değeri ve test-tekrar test ölçümleri değerlendirilmiştir. Bu amaçla ölçüm aracının madde yükleri incelenmiş, faktör yapısını belirlemek üzere, Kaiser normalizasyonu ve özgün ölçeğe sadık kalarak oblique dönüştürmesine göre faktör analizi uygulanmış, diğer ölçüm araçlarıyla aralarındaki ilişkiye bakılmıştır. İkinci düzey modellemenin sınanması için yapısal eşitlik modellemesi kullanılmıştır. Analizlerde SPSS 22.0 (IBM, Armonk, NY, USA) ve AMOS 23.0 (Byrne BM, London, England) sürümünden yararlanılmıştır.

Ölçüm Aracının Yapı Geçerliğine İlişkin Bulgular Açımlayıcı Faktör Analizi Bulguları

Ölçeğin yapı geçerliği bir dizi açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi yöntemleriyle incelenmiştir. Açımlayıcı faktör analizi sonucunda, özdeğeri 1'in üzerinde olan, varyansın %47'sini açıklayan 10 faktöre ulaşılmıştır. Yamaç birikinti grafiği (scree test) sonucu maddelerin 7 faktöre dağıldığı görülmüştür. Bu yapı incelendiğinde 7. faktörde yalnızca 2. ve 13. maddelerin yer aldığı, madde yüklerinin de ,30'dan düşük olduğu görülmüştür. Bu nedenle 6 faktörlü dağılım test edilmiştir. Altı faktörlü yapıda 2. ve 13. maddelerin faktör yüklerinin yine ,30'un altında kaldığı ve yaklaşık değerlerle birden fazla faktörde yüklendikleri görülmüştür. İkinci ve 13. maddelerin çıkarılmasının ardından, 6 faktörlü çözümle değerlendirilen PNE'nin Cronbach alfa değerinin yükseldiği ve açıklanan varyans açısından iyileşme olduğu görülmüş, açıklanan varyans son durumda %49,08 olarak hesaplanmış ve 50 madde üzerinden hesaplanan Cronbach alfa değeri ,93 bulunmuştur. Alt boyutları kapsadıkları maddelerin içerikleri dikkate alınarak isimlendirilmiştir ve 'Fark Edilmeye Yönelik Beklentiler (FEYB): 18 madde', 'Büyükleme Kendilik (BK): 5 madde', 'Kırılğan Kendilik (KK): 11 madde', 'Kendini Onaylatma (KO): 4 madde', 'Büyükleme Hayaller (BH): 7 madde' ve 'Kendini Feda (KF): 4 madde' olarak adlandırılmıştır. Ölçeğin açımlayıcı faktör analizi sonucunda alt ölçekleri temsil eden maddelerinin oblique rotasyonu sonrasındaki son hali ve madde toplam korelasyon değerleri Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Patolojik Narsisizm Envanterinin Faktör Analizi Sonuçları ve Madde Toplam Korelasyon Katsayıları

Faktör	Madde no	AÇIMLAYICI FAKTÖR ANALİZİ ve DOĞRULAYICI FAKTÖR ANALİZİ (1: FEYB, 2: BK, 3: KK, 4: KO, 5: BH, 6: KF)			
		Patolojik Narsisizm Envanteri Maddeler	Açımlayıcı	Doğrulamayı	Madde toplam korelasyonları
1	52	Başkaları benimle aynı fikirde olmadığında bayağı sinirlenirim.	,706	,584	,652
1	29	Eleştirildiğimde öfkelenirim.	,698	,586	,656
1	37	Başkalarının ne kadar iyi bir insan olduğumu fark etmemeleri beni kızdırır.	,685	,722	,731
1	11	İnsanlar onlar için yaptığım onca şeyi fark etmediklerinde öfkeden çıldırırım.	,661	,629	,661
1	18	Başkalarından istediklerimi alamadığımda hemen hemen her zaman öfkelenirim.	,652	,674	,693
1	41	Sık sık kendimi başkalarının başarılarını kıskanırken bulurum.	,631	,555	,620
1	40	İnsanlar beni fark etmediğinde hayal kırıklığına uğrarım.	,614	,780	,752
1	36	İnsanların benden hoşlandıklarını bilmediğim sürece kendimi iyi hissetmem zordur.	,589	,701	,704
1	16	Diğerleri beni fark etmediklerinde kendimi değersiz hissetmeye başlarım.	,581	,685	,688
1	20	Diğer insanlar için bir şeyler yaptığımda, onların da benim için bir şeyler yapmalarını beklerim.	,557	,576	,599
1	8	İnsanlar özel olarak beni fark etmediğinde kendimi kötü hissetmeye başlarım.	,544	,600	,627
1	12	Yaptığım ya da söylediğim şeylerle ilgilenmeyen insanlar beni çok kızdırır.	,536	,521	,511
1	32	Zihnim, insanların çoğunun benimle ilgilenmediği fikri ve endişesiyle meşguldür.	,533	,649	,667
1	5	Yalnız olduğumda iyi hissetmekte zorlanırım.	,500	,420	,486
1	30	İnsanların bana hayran olduğunu bilmediğim sürece kendimi iyi hissetmem zordur.	,497	,590	,613
1	48	Diğerlerinin beni kabul etmesine ihtiyaç duyarım.	,489	,626	,610
1	47	Başkaları bana onlardan beklediğim şekilde davranmadıklarında, kendimi iyi hissetmeye devam etmem çok zordur.	,473	,636	,605
1	34	Onlar için yaptıklarımı takdir etmeyecekleri endişesiyle bazen insanlardan uzak dururum.	,461	,609	,597
2	10	İnsanları inanmalarını istediğim her şeye inandırabilirim.	,767	,717	,782
2	4	Genellikle herhangi bir konuda ikna edici olabilirim.	,641	,531	,664
2	15	İnsanları parmağımda oynatmak benim için çok kolaydır.	,628	,635	,667
2	23	İnsanları kitap gibi okuyabilirim.	,600	,552	,632
2	35	Herkes benim hikâyelerimi dinlemeyi sever.	,554	,522	,610
2	38B	Hak ettiğim her şeyi alana kadar yetinmeyeceğim.	,393	,284	-
2	2A	Öz güvenimde çok fazla iniş çıkış olur.	,213	-	-
3	51	Bazen, diğer insanlardan her istediğimi alamayacağım gerçeğiyle yüzleşmektense, yalnız olmak daha kolaydır.	,740	,668	,725
3	50	Başkaları ihtiyaçlarımı sezdğinde gergin ve mahcup hissederim.	,662	,715	,690
3	7	Yardım istemekten nefret ederim.	,647	,507	,633
3	17	Bazen beni hayal kırıklığına uğratacakları düşüncesiyle insanlardan uzak dururum.	,645	,680	,673
3	27	Bazen istediğim şeyleri yapmayacaklarından korktuğum için insanlardan uzak dururum.	,625	,678	,666
3	9	Başkaları beni diğerlerine bağımlı ve muhtaç görecektense sıklıkla ihtiyaçlarımı gizlerim.	,619	,618	,666
3	46	Sırtımı başkalarına dayamaya katlanamam çünkü bana kendimi güçsüz hissettirir.	,603	,470	,593
3	24	Birileri beni hayal kırıklığına uğrattığında sıklıkla kendime kızarım.	,561	,515	,582
3	28	İçimde hissettiğim zayıflığı diğerlerine göstermek zordur.	,545	,547	,586
3	21	Başkaları beklentilerimi karşılamadıklarında, genellikle istediklerimle ilgili mahcubiyet duyarım.	,421	,518	,510

Tablo 1'in Devamı.

3	44	Kendim içten içe şüphe etsem bile bir şeyi tek başıma halledebildiğimi başkalarına göstermek önemlidir.	,359	,495	,478
3	13A	Hayranlık duymadığım biriyle samimi düşünce ve hislerimin hepsini paylaşmam.	,211	-	-
4	33	Bana güvenen arkadaşlarımın olmasını seviyorum çünkü bu bana kendimi önemli hissettiriyor.	,664	,702	,713
4	22	Başkaları bana güvendiğinde kendimi önemli hissedirim.	,633	,686	,693
4	19	Bazen kendi değerimle ilgili güvence vermeleri için hayatımdaki önemli kişilere ihtiyaç duyarım.	,559	,673	,607
4	3	Beni hayal kırıklığına uğrattıklarında, bazen başkaları ile ilgili beklentilerimden mahcubiyet duyarım.	,410	,564	,431
5	45	Sık sık başarılarımla tanındığımı hayal ederim.	-,706	,744	,716
5	49	Dünya çapında tanınmak isterim.	-,642	,552	,655
5	42	Sık sık kahramanca işler yaptığımı düşlerim.	-,557	,669	,641
5	31	Sık sık çabalarım için ödüllendirildiğimi düşlerim.	-,550	,616	,583
5	14	Sık sık çevrem üzerinde büyük bir etkiye sahip olduğumu düşlerim.	-,489	,581	,555
5	26	Sık sık imkânlarımın ötesinde bir şeyler elde ettiğimi düşlerim.	-,482	,658	,536
5	1	Sıklıkla bana hayranlık ve saygı duyulduğunu düşlerim.	-,478	,376	,501
6	25	Başkaları için kendimi feda etmek beni daha iyi bir insan yapar.	,782	,593	,784
6	39	Fedakârlıklar yaparak ne kadar iyi bir insan olduğumu göstermeye çalışırım.	,595	,873	,698
6	6	Başkalarıyla ilgilenerek kendimi mutlu edebilirim.	,564	,774	,594
6	43	İyi bir insan olduğumu kanıtlamak için diğerlerine yardım ederim.	,471	,769	,595
	Öz Değer	FEYB: 12,40 BK: 3,63 KK: 2,99 KO: 2,29 BH: 1,76 KF: 1,53			
	Açıklanan Varyans %	FEYB: 25,32 BK: 7,40 KK: 6,11 KO: 4,69 BH: 3,58 KF: 3,13			
	Cronbach Alfa	FEYB: ,92 BK: ,74 KK: ,85 KO: ,58 BH: ,82 KF: ,74			
		PNE açıklanan varyansı: %50,24			

A: Açımlayıcı faktör analizi sonrası çıkarılan maddeler, B: Doğrulayıcı faktör analizi sonucu çıkarılan madde. PNE= Patolojik Narsisizm Envanteri, (1)FEYB=Fark edilmeye yönelik beklentiler, (2)BK=Büyüklenmeci kendilik, (3)KK=Kırılgan kendilik, (4)KO=Kendini onaylatma, (5)BH=Büyüklenmeci hayaller, (6)KF=Kendini feda.
NOT: Ölçeğin 'madde no' kısmında verilen madde numaraları, ölçüm aracının orijinal formundaki madde numaralarını ifade etmektedir. Maddelerin tablodaki sunuşunda ise Türkçe formunun açımlayıcı faktör analizindeki sıralaması esas alınmıştır. Ölçüm aracını kullanmak isteyen araştırmacılar tablodaki halini kullanabilir.

Doğrulayıcı Faktör Analizi Bulguları

Açımlayıcı faktör analizi ardından AMOS aracılığı ile yapılan doğrulayıcı faktör analizlerine geçilmiştir. Doğrulayıcı faktör analizinde 38 numaralı maddenin faktör yükünün .30'un altında kaldığı ve diğer alt faktörlerle ilişki göstererek uyumu bozduğu tespit edilmiş, bu nedenle ölçüm aracından çıkarılmıştır. Açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri sonunda 2, 13 ve 38. maddelerin dışarıda tutulmasına karar verilmiştir. Türkçe formunda geriye kalan 49 maddeden her bir madde çıkartıldığında ölçeğin Cronbach alfa değerinin azaldığı görülmüş ve bu nedenle maddelerin bu haliyle ölçekte kalmasının uygun olduğuna karar verilmiştir. Buna göre ölçeğin toplam puanı hesaplanırken tüm maddelerin dâhil edilmesinin, ancak faktörlerle çalışılırken 2, 13 ve 38. maddelerin dışarıda tutularak 6 faktörlü yapının kullanılmasının avantajlı olacağına karar verilmiştir. Patolojik Narsisizm Envanterinin Türkçe formunun 49 madde üzerinden açıklanan varyansı %50,24'e yükseldiği, Cronbach alfa değerinin ,93 kalarak değişmediği, Barlett Küresellik testi sonucu χ^2 değerinin: 10216,604; sd:112 olduğu görülmüştür. Ölçeğin doğrulayıcı faktör analizi sonrasındaki alt faktör yükleri Tablo 1'de

gösterilmektedir. Modelin doğrulayıcı faktör analizi sonucundaki uyum indeksleri: $\chi^2(878, S=518)= 2253,51$; $p<0,001$; CMIN/DF: 2,67 GFI: 0,78, AGFI: 0,79; NNFI: 0,84, CFI: 0,87; RMSEA: 0,05'dir.

Birinci dereceden modele ilişkin standardizasyon işlemi tamamlanmış, PNE Türkçe formunun alt boyutları belirlenmiş, AMOS aracılığıyla doğrulayıcı faktör analizi sonucu Türkçe formunun önerdiği modelin uygunluğu kanıtlanmıştır. Pincus ve arkadaşları (2009) tarafından geliştirilen özgün ölçeğin 2. derece modelinde, büyüklenmeci (EXP, SSSE, GF ve ER) ve kırılgan (CSE, HS ve DEV alt boyutları) temel boyutu temsil ettiği düşünülen 7 alt boyutta dağılmaktadır. Daha sonra Wright ve arkadaşları (2010) tarafından yapılan araştırmada ER ve SSSE alt boyutlarının büyüklenmeci temel boyutundan ziyade kırılgan boyutunda yer alabileceği iki farklı model de vurgulanmıştır. Modellemelerin birinde yalnızca ER; diğerinde yalnızca SSSE büyüklenmeci alt boyutta yer almış diğer alt ölçeklerin modeldeki yerleri değiştirilmemiştir. Her iki model de birçok çalışmada sınanmış, ER'nin kırılgan boyutta yer aldığı SSSE'nin büyüklenmeci boyutta yer aldığı durumda ya da SSSE'nin kırılgan boyutta yer aldığı ER'nin

Tablo 2. PNE-Türkçe Formunun ve Önerilen Modellerin Uyum İstatistikleri Özeti

Model numarası	X2	df	CMIN/DF	CFI	PCFI	IFI	RFI	GFI	RMSA	Varyans %
MODEL 1	293,412	13	22,546	0,789	0,488	0,790	0,649	0,869	0,204	-
MODEL 2	294,165	13	22,628	0,788	0,488	0,790	0,648	0,869	0,204	-
MODEL 3	217,305	13	16,716	0,846	0,524	0,847	0,740	0,894	0,174	-
MODEL 4	27,224	8	3,40	0,976	0,520	0,976	0,937	0,882	0,058	48,47

MODEL 1. Pincus ve ark. (2009) özgün çalışmada test ettikleri model. MODEL 2. Wight ve ark. (2010) çalıştıkları birinci model. MODEL 3. Wight ve ark. (2010) çalıştıkları ikinci model. MODEL 4. Türkçe standardizasyona göre düzenlenen model. $p < 0,001$.

büyüklenmeci boyutta yer aldığı durumlarda daha uyumlu modellere ulaşılmıştır (Karakoula ve ark. 2013, Thomas ve ark. 2012, Morf ve Rhodewalt 2001a, Morf ve ark. 2017, Pincus ve Lukowitsky 2010). Bu bilgi doğrultusunda, çalışmamızda alt ölçeklerin büyüklenmeci ve kırılğan boyutta temsilini içeren 2. dereceden modelin doğruluğunun AMOS programıyla sınanması işlemine geçilmiştir. Bu aşamada çalışmamızda elde edilen veriler ile 4 model test edilmiştir. İlk olarak test edilen Model 1, Pincus ve arkadaşlarının (2009) özgün çalışmada test ettikleri modeldir. Bu modelde Büyüklenmeci Narsisizm: Öfkeyi Hak Görme (Entitlement Rage, ER), Sömürücülük (EXP, Exploitative), Büyüklenmecilik Fantezileri (GF, Grandiose Fantasy), Kendini Feda/Yüceltme (SSSE, Self-Sacrificing Self-Enhancement) boyutunda incelenirken; Kırılğan Narsisizm: Koşullu Benlik Saygısı (CSE, Contingent Self Esteem) Benliği Saklama (HS, Hiding Self), Değersizleştirme (DEV, Devaluing) alt boyuta dağılımıyla incelenmiştir. İkinci olarak test edilen Model 2, Wright ve arkadaşlarının (2010) önerdikleri ilk modeldir. Modelde CSE, SSSE, DEV ve HS ikinci dereceden faktör olarak kırılğan boyutta yer alırken; EXP, ER ve GF büyüklenmeci boyutta yer almıştır. Üçüncü olarak test edilen Model 3, Wright ve arkadaşlarının (2010) önerdikleri bir diğer modeldir. Bu modelde ise CSE, DEV, HS ve ER kırılğan boyutta yer alırken; EXP, SSSE ve GF büyüklenmeci boyutta yer almıştır. Son olarak test edilen Model 4'te, Türkçe standardizasyonuna uygun şekilde büyüklenmeci boyutta, Büyüklenmeci Hayaller (BH) ve Büyüklenmeci Kendilik (BK) yer alırken; kırılğan boyutta, Fark Edilmeye Yönelik Beklentiler (FEYB), Kırılğan Kendilik (KK), Kendini Onaylatma (KO) ve Kendini Feda (KF) yer almıştır. Bu sonuçlara göre Model 4'ün uyum indekslerinin geçerli olduğu görülmüştür. Uyum indeksine ilişkin ayrıntılar Tablo 2'de gösterilmiştir. Buna göre PNE'nin Türkçe formunda BH (ters yüklenerek) ve BK alt boyutları narsisizmin büyüklenmeci boyutunu temsil ederken; FEYB, KK, KO ve KF alt boyutları kırılğan boyutu temsil etmektedir. Çalışmamızda yürütülen AMOS analizi sonucunda ikinci düzey model sınanmış ve 6 alt boyutu kapsayan iki üst düzey boyutun varlığı doğrulanmıştır.

Çalışmamızın bu aşamasında PNE Türkçe formunun toplam puanı ile alt ölçek puanları arasındaki korelasyonlar incelenmiştir. Tüm ölçek puanları standart puana dönüştürülmüş, korelasyon ilişki değerleri bu şekilde hesaplanmıştır.

Patolojik Narsisizm Envanterinin alt ölçeklerinin birbirleriyle korelasyonu ,12-,53 arasında değişmektedir. Ayrıca PNE Türkçe formuna göre büyüklenmeci ve kırılğan temel alt boyutları arasında $r = ,46$ ($p < ,01$) düzeyinde pozitif yönlü anlamlı ilişki vardır. Patolojik Narsisizm Envanteri toplam puanı ile PNE'nin alt ölçekler arasındaki korelasyon sırasıyla 'Fark Edilmeye Yönelik Beklentiler (FEYB)' $r = ,88$ ($p < ,01$), 'Kırılğan Kendilik (KK)' $r = ,74$ ($p < ,01$), 'Kendini Onaylatma (KK)' $r = ,61$ ($p < ,01$), 'Kendini Feda (KF)' $r = ,60$ ($p < ,01$) ve 'Büyüklenmeci Kendilik (BH)' $r = ,41$ ($p < ,01$) olarak hesaplanmıştır. Buna karşın PNE toplam puanı 'Büyüklenmeci Hayaller (BH)' alt ölçeği ile $r = -,60$ ($p < ,01$) düzeyinde ilişki göstermektedir. Tüm alt ölçeklerin birbiriyle korelasyon değerleri Tablo 3'ten de izlenebilir.

PNE'nin Kavram Geçerliğine Ait Bulgular

PNE'nin geçerlik verilerinin değerlendirilmesi için BORTTI ve NKE ile PNE'nin toplam puanı ve alt ölçek puanları arasındaki korelasyona bakılmıştır. Buna göre PNE'nin alt boyutlarının, NKE'nin alt boyutları ile $r = 0$ ila ,37; BORTTI'nin alt boyutları ile ise $r = ,03$ ila ,52 arasında değişen anlamlı düzeyde ilişkiler gösterdiği görülmüştür.

Patolojik Narsisizm Envanterinin büyüklenmecilik temel boyutunda yer alan 'Büyüklenmeci Hayaller (BH)' alt boyutu NKE'nin alt boyutlarıyla $r = ,09$ ila ,36 düzeyinde anlamlı ($p < ,01$) ilişki gösterirken; 'Büyüklenmeci Kendilik (BK)' alt boyutu $r = ,15$ ila ,44 düzeyinde pozitif yönlü anlamlı ($p < ,01$) ilişki göstermektedir. NKE toplam puanı büyüklenmeci boyut ile $r = ,45$ ($p < ,01$), kırılğan ile ise $r = -,23$ ($p < ,01$) değerleri ile ilişkili bulunmuştur.

Patolojik Narsisizm Envanteri ve BORTTI toplam puanları arasındaki ilişki $r = ,50$ ($p < ,01$) düzeyindedir. Buna göre BORTTI'nin alt boyutları ile PNE'nin alt boyutlarından FEYB ile $r = ,35$ ila ,52 ($p < ,01$), KK ile $r = ,29$ ila ,53 ($p < ,01$), KO ile $r = ,14$ ila ,27 ($p < ,01$) ve KF ile $r = ,11$ ila ,21 ($p < ,01$) arasında pozitif korelasyon gösterirken; BK ile BORTTI 'Benmerkezcilik' alt boyutu dışında diğer boyutlarla ilişkisiz, BH ise $r = -,16$ ila $-,17$ ($p < ,01$) arasında negatif ilişki göstermektedir. PNE ile NKE ve BORTTI ölçeklerinin toplam puanları ve alt boyutlarının puanları arasındaki ilişkilerin tamamı Tablo 3'te gösterilmektedir.

Ölçüm Aracının Güvenirliğine İlişkin Bulgular

Patolojik Narsisizm Envanterinin alt boyutları olan FEYB, BK, KK, KO, BH ve KF için Cronbach alfa değerleri sırasıyla ,92; ,74; ,85; ,58; ,82 ve ,74 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin toplam puanı için test-tekrar test güvenilirliği ,92, alt ölçekler FEYB, BK, KK, KO, BH ve KF için sırasıyla ,91; ,88; ,93; ,81; ,87 ve ,86 olarak bulunmuştur.

Cinsiyet Farklılıklarına Ait Bulgular

Yapılan analizin bulgularına göre, Patolojik Narsisizm Envanterinin toplam puanın cinsiyet değişkeni açısından anlamlı farkının olmadığı görülmüştür ($F(1,516)=0,65$; $p>,05$). Benzer şekilde, temel alt boyutlardan büyülenmeci ($F(1,516)=1,03$; $p>,05$) ve kırılğan ($F(1,516)=0,98$; $p>,05$) boyuta da bakıldığında da cinsiyet değişkeni açısından anlamlı farkın olmadığı görülmüştür. Alt ölçeklere geçildiğinde Patolojik Narsisizm Envanterinin “Büyülenmeci Kendilik (BK)” in puan ortalamaları üzerinde ise cinsiyetin anlamlı bir etkisinin olduğu göze çarpmıştır ($F(1,516) = 3,50$; $p<,05$). Erkeklerin bu alt ölçekten aldıkları puan ortalamalarının (Ort= 2.65, S = 0,93) kadınlardan (Ort = 2,51; S = 0,78) anlamlı olarak daha yüksek olduğu görülmüştür. “Kendini onaylatma (KO)” alt ölçeğinin puan ortalamaları üzerinde ise cinsiyetin pozitif yönde anlamlı etkisinin olduğu göze çarpmıştır ($F(1,516) = 16,33$; $p<,01$). Buna göre erkeklerin bu alt ölçekten aldıkları puan ortalamalarının (Ort = 3,42; S = 0,86) kadınlardan (Ort = 3,72; S = 0,78) anlamlı olarak daha düşük olduğu yani kadınların kendini onaylatma ihtiyacının erkeklerle göre anlamlı olarak daha fazla olduğu görülmüştür. Son olarak “Kendini Feda (KF)” alt ölçeğinin puan ortalamaları üzerinde ise cinsiyetin anlamlı bir etkisinin olduğu göze çarpmıştır ($F(1,516) = 5,38$; $p<,05$). Kadınların bu alt ölçekten aldıkları puan ortalamalarının (Ort = 2,70; S = 1,11) erkeklerden (Ort = 2,48; S = 1,03) anlamlı olarak daha yüksek olduğu görülmüştür.

TARTIŞMA

Son yıllarda narsisizm çalışmalarına yönelik artan ilgiyle birlikte, ülkemizde çalışmaların hız kazanması ve konunun kültürlerarası bilimsel zeminde incelenmesi için, uluslararası alanyazında hâkim olan ölçüm araçlarının dilimize kazandırılması önem taşımaktadır. Patolojik Narsisizm Envanteri, narsisizmi birden fazla boyutla değerlendirebilen, son dönem narsisizm çalışmalarında yaygın olarak kullanılan, geçerliği ve güvenilirliği farklı kültürlerde kanıtlanmış bir ölçüm aracıdır (Besser ve Zeigler-Hill 2011, Fossati ve ark. 2015, Jakšić ve ark. 2014, Morf ve ark. 2017, Pincus ve ark. 2009, You ve ark. 2013). Bu çalışmada PNE'nin Türkçeye uyarlanması yapılmış, geçerlik ve güvenilirlik değerleri, faktör yükleri ve madde dağılımları incelenmiştir. Ayrıca, ölçüm aracının ikinci düzey modeli sınanmış ve alanyazındaki çalışmalarda önerilen

modellerle karşılaştırılmıştır. Son olarak da çalışmanın kısıtlılıklarından söz edilmiştir.

Patolojik Narsisizm Envanterinin madde yüklerini belirlemek amacıyla yapılan açımlayıcı faktör analizinde 2. ve 13., maddelerin narsisizmi değerlendirmede ayırt ediciliğinin düşük olmasından kaynaklı olarak ,30'dan düşük faktör yükü aldığı düşünülmektedir. Bu iki maddenin açımlayıcı faktör analizinde 7. alt boyutta bir faktör oluşturması ve ayrıca aynı anda iki farklı alt boyutta da değerler alması bu görüşü desteklemektedir. Açımlayıcı faktör analizi temel alınarak yürütülen doğrulayıcı faktör analizi sonucunda diğer alt faktörlerle de ilişki göstererek uyumu bozduğu görülen 38. maddeye bakıldığında ise madde açımlayıcı analizde ,39 oranında bir faktör yükü alırken doğrulayıcı analizde ,30'un altında kalmıştır. Sonuç olarak PNE'nin 49 madde üzerinden (2, 13 ve 38 olmadan) değerlendirilmesine ancak uluslararası çalışmalarda karşılaştırma imkânı sağlamak amacıyla ölçek toplam puan hesaplanmasında tüm maddelerin dâhil edilmesine karar verilmiştir.

Açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi temel alınarak faktörleri belirlenen PNE Türkçe formunun alt boyutları isimlendirilirken, her bir alt boyutta yer alan maddelerin içerikleri dikkate alınmıştır. ‘Fark Edilmeye Yönelik Beklentiler (FEYB)’ olarak isimlendirilen birinci faktörün özgün ölçüm aracındaki ilk faktör olan ‘Koşullu Benlik Saygısı’ (Contingent Self Esteem, CSE) ve yedinci faktör olan ‘Öfkeyi Hak Görme’ (Entitlement Rage, ER) alt boyutunu içeren maddeleri kapsadığı görülmüştür. Özgün ölçüm aracında ‘Koşullu Benlik Saygısı’ farklı koşullarda dalgalanan benlik algısını ifade etmekte ve kırılğan narsisizm özelliği olarak ele alınmaktadır. ‘Öfkeyi Hak Görme’ ise beklentileri yerine getirilmediği zaman öfkelenen kişilik yapısını ifade etmekte ve büyülenmeci narsisizm özelliği olarak ele alınmaktadır. Özgün ölçüm aracında ‘Koşullu Benlik Saygısı’ alt boyutunda faktör yükü en yüksek olan ‘İnsanların benden hoşlandıklarını bilmediğim sürece kendimi iyi hissetmem zordur’ ve ‘Öfkeyi Hak Görme’ alt boyutunda en yüksek olan ‘Başkalarının ne kadar iyi bir insan olduğumu fark etmemeleri beni kızdırır’ maddeleri olduğu görülmektedir. Bu iki maddenin ‘Fark Edilmeye Yönelik Beklentiler’ alt boyutunda da yüksek faktör yükü aldıkları ve faktörü en iyi temsil eden maddelerden olduğu görülmektedir. ‘Fark Edilmeye Yönelik Beklentiler’ alt ölçeğinde tüm maddeler bir arada değerlendirildiğinde ise ortak temanın başkaları tarafından fark edilmek ve beklentisi karşılanmadığında öfkelenmek olduğu dikkat çekmektedir. Kuramcılarının ve araştırmacıların çoğu, narsisizmde benlik saygısının biraz kırılğan olduğunu ve bu kırılğanlığın, narsistik kişilik özelliklerine sahip kişilerin saldırganlık ve kişilerarası güçlükler sergilenmesinden sorumlu olabileceğini öne sürmektedir (Kernis 2003, Morf ve Rhodewalt 2001b, Zeigler ve ark. 2008). Bizim çalışmamızda da kişinin beklentilerinin, yaptıklarının fark edilmemesine ilişkin ipuçları ve öfkelenen kişilik yapısını ifade eden maddeler, ‘Fark Edilmeye Yönelik Beklentiler’ alt

boyutunda, birinci faktörde birleşmiştir. Bu durum PNE'nin kültürümüze yapılan uygulamasında fark edilmeye yönelik ipuçları ve kızgınlık duygusunun bir arada işlediğini göstermektedir. Okada (2010)'ya göre büyüklenmeci ya da kırılğan narsisizm puanları yüksek olan bireylerin benlik değerinin zedelendiği durumda öfke ve saldırganlık eğiliminde daha farklı bir yol izledikleri görülmüştür. Buna göre büyüklenmecilerin daha aktif, kırılğanların daha pasif ve reddedilme konusundaki endişeleri nedeniyle öfkelerini genellikle dolaylı bir şekilde ifade ettiklerini kuramsal olarak açıklamaktadırlar (McWilliams 1994, Okada 2010). Bizim çalışmamızda koşullu benlik saygısı ve beklentileri yerine getirilmediğinde öfkelenen kişilik yapısını ifade eden maddeler kırılğan boyutta yer almıştır.

Patolojik Narsisizm Envanterinin Türkçe formunda 'Büyüklenmeci Kendilik (BK)' olarak adlandırılan ikinci faktör, özgün ölçüm aracındaki manüplatif kişiler arası yönü yansıtan 'Sömürücülük (EXP, Exploitative)' maddelerini kapsamakta ve büyüklenmeci temel alt boyutta yer almaktadır. Alt boyuta ilişkin maddelere bakıldığında alanyazında narsisizmi tanımlamada kullanılan içerikteki ifadeleri kapsadığı için 'Büyüklenmeci Kendilik' isimlendirmesi kullanılmıştır. 'Kırılğan Kendilik (KK)' olarak adlandırılan üçüncü faktörün de özgün ölçeğin 4. Faktörü olan 'Kendisi Saklama (Hiding the Self, HS)' ve 6. Faktörü olan 'Değersizleştirme (Devaluing, DEV)' alt boyutunu içeren maddeleri kapsadığı görülmektedir. Özgün ölçüm aracında 'Kendisi Saklama', benliğini saklama, diğerlerine hatalarını ve ihtiyaçlarını göstermek konusundaki isteksizlik şeklinde ifade edilmektedir. 'Değersizleştirme' alt boyutu özellikle kişilerarası anlaşmazlıklarla sonuçlanan yaşam olayları karşısında benlik değerinde ani düşüşler şeklinde ifade edilmektedir. Her ikisi de kırılğan narsisizm temel boyutunda ele alınmaktadır. Özgün ölçek incelendiğinde 'Kendisi Saklama' alt ölçeğinin faktör yükü en yüksek olan maddesinin 'Başkaları beni diğerlerine bağımlı ve muhtaç görecektir korkusuyla sıklıkla ihtiyaçlarımı gizlerim' olduğu görülmektedir. 'Değersizleştirme' alt boyutunun faktör yükü en yüksek olan maddesinin ise 'Onlar için yaptıklarımı takdir etmeyecekleri endişesiyle bazen insanlardan uzak dururum' olduğu görülmektedir. Bu iki madde Türkçe formunda üçüncü alt boyut olan 'Kırılğan Kendilik' alt boyutu içerisinde yer almışlardır. Alt boyutta yer alan tüm maddeler içerik olarak değerlendirildiğinde alanyazında işaret edilen kırılğan özelliklere ilişkin ifadeleri barındırdığı görülmektedir (Akhtar ve Thomson 1982, Dickinson ve Pincus 2003, Gabbard 1989, Rose 2002, Wink 1991, Miller ve ark. 2017). Bu iki boyutun bir arada bulunması ise başkaları ihtiyaçlarını ve hatalarını gördüğünde, bağımlı ve muhtaç görüldüğünü düşünme ve benlik değerindeki düşüş ile açıklanmaktadır. Gerek özgün ölçüm aracında gerekse diğer çalışmalarda bu iki alt boyuta ilişkin maddeler kırılğan narsisizm temel boyutunda yer almıştır (Besser ve Zeigler-Hill 2011, Fossati ve ark.

2015, Jakšić ve ark. 2014, Morf ve ark. 2017, Pincus ve ark. 2009, You ve ark. 2013).

Patolojik Narsisizm Envanterinin özgün formunda 'Kendini Fedâ- Kendini Yüceltme' şişirilmiş bir benlik imajını desteklemek için ileri sürülen fedakâr eylemlerin kullanımını şeklinde tanımlanmakta, büyüklenmeci temel alt boyut içerisinde bir faktör olarak yer almaktadır. Türkçe formunda ise kırılğan temel alt boyutu içerisinde 4. Faktör olan 'Kendini Onaylatma' ve 6. Faktör olan 'Kendini Fedâ' olmak üzere iki alt boyuta ayrıldığı görülmektedir. Türkçe formu incelendiğinde 'Kendini onaylatma' alt boyutunun en yüksek faktör yüküne sahip maddesinin 'Bana güvenen arkadaşlarımın olmasını seviyorum çünkü bu bana kendimi önemli hissettiriyor' olduğu görülmektedir. Bu ifade kişinin kendilik değerinin yüceltilmesinin ancak başkaları tarafından onaylanması yoluyla olabileceği beklentisine işaret etmektedir. 'Kendini Fedâ' alt boyutunun en yüksek faktör yüküne sahip maddesinin 'Başkaları için kendimi fedâ etmek beni daha iyi bir insan yapar' ve 'Fedakârlıklar yaparak ne kadar iyi bir insan olduğumu göstermeye çalışırım.' ifadeleri olduğu görülmektedir. Bu iki ifade ise kendini başkaları için fedâ ederek kendilik değerinin başkalarının gözünde yüceleceği beklentisine işaret etmektedir. 'Kendini Onaylatma' ve 'Kendini Fedâ' Türkçe formunda iki alt boyut olarak ayrılmış olsa da her ikisi de kırılğan narsisizm temel boyutunda yer almıştır. Wright ve arkadaşlarının (2010) 2. düzey modellemesinde orijinal çalışmadaki 'Kendini Fedâ-Kendini Yüceltme' alt boyutunun farklı modellerde kırılğan ya da büyüklenmeci boyutta yer alabileceğine işaret eden bulgulara rastlanmıştır (Besser ve Zeigler-Hill 2011, Fossati ve ark. 2015, Jakšić ve ark. 2014, Morf ve ark. 2017, You ve ark. 2013). Türkçe formunda da 'Kendini Fedâ-Kendini Yüceltme' kırılğan temel boyutta yer almasına karşın araştırmaların genişletilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Patolojik Narsisizm Envanterinin Türkçe formunda 'Büyüklenmeci Hayaller (BH)' beşinci faktördür. Özgün ölçüm aracındaki başarı, hayranlık kazandığına ve tanındığına ilişkin aşırı telafi edici hayaller kurma yönünü yansıtmaktadır. Türkçe formunda 2. düzey modellemede büyüklenmeci temel alt boyutta yer almaktadır.

Çalışmamıza 2. Düzey modelleme açısından baktığımızda ise açılımlı faktör analizi sonucu ortaya çıkan 6 faktörlü model test edildiğinde Türkçe formunun önerdiği modelin doğrulayıcı faktör analiziyle de uyumlu olduğu bulunmuştur. Pincus ve arkadaşları (2009) önerdiği özgün forma ya da Wright ve arkadaşları (2010) önerdiği her iki modele göre analizler yürütüldüğünde, uyum indekslerinin kabul edilebilecek seviyede olmadığı görülmüştür. Bizim çalışmamızda ise Pincus ve arkadaşları (2009) çalışmasındaki kırılğan boyutta yer alan maddelerin tamamı kırılğan narsisizm temel boyutunda yer almıştır. Ayrıca büyüklenmeci boyutta yer alan 'Kendini Fedâ- Kendini Yüceltme' ve 'Öfkeyi Hak Görme' alt boyutunun maddeleri Türkçe formunda kırılğan narsisizm

KAYNAKLAR

temel boyutunda yer almıştır. Bu yönüyle 2. Düzey modelleme açısından 'Kendini Feda- Kendini Yüceltme' ve 'Öfkeyi Hak Görme' için kırılğan boyutta değerlendirilmesini öneren benzer bakış açısı Türkçe formunda desteklenmiştir.

Çalışmamızda PNE'nin büyüklenmeci ve kırılğan temel alt boyutlarının, ölçeğin toplam puanının diğer ölçüm araçlarıyla ilişkisi değerlendirilmiştir. Patolojik Narsisizm Envanterinin toplam puanı ile büyüklenmeci ve kırılğan temel boyutları arasındaki korelasyon değerlerine bakarak, özgün ölçümde olduğu gibi (Pincus ve ark. 2009), toplam puanlardaki yükselmenin kırılğan narsisizm boyutuna işaret ettiği sonucuna varılabilir. Patolojik Narsisizm Envanterinin farklı kültürlerde yapılan geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarında da NKE narsisizmin büyüklenmeci boyutları için bir karşılaştırma noktası olarak kullanılmaktadır. Bu çalışmalarda PNE ve NKE toplam puanı arasındaki korelasyonların negatif yönde değiştiğini bulunmuştur (ör. $r = ,13$ ile $,27$; Glover ve ark. 2012; Maxwell ve ark. 2011; Karakoula ve ark. 2013). Bizim çalışmamızda PNE toplam puanı ve NKE toplam puanı arasındaki ilişkinin alandaki diğer araştırmalara kıyasla bir miktar daha yüksek olduğu ($r = -,37$; $p < 0,01$) dikkat çekmektedir. Bu sonuç PNE ve NKE'nin farklı yapıları değerlendiriyor olabileceğinin göstergelerinden biri olduğu düşünülmektedir. BORTTI nesne ilişkileri ölçeğin alt boyutları olan yabancılaşma, güvensiz bağlanma, benmerkezcilik ve sosyal yetersizliğin kırılğan boyutla pozitif yönde ilişkili; büyüklenmeci boyutla negatif yönde ilişkili ya da ilişkisiz olduğu görülmektedir. Patolojik Narsisizm Envanterinin diğer ölçüm araçlarıyla korelasyonuna bakılarak Türkçe formunun kullanılabilmesi için uygun değerlere sahip olduğu söylenebilir.

Kısıtlılıklar ve öneriler; Patolojik Narsisizm Envanterinin çevirisi tamamlanmış, Türkçe diline uygun, geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olabileceği bilgisine ulaşılmış, faktör yapıları ve kırılğan-büyüklenmeci temel boyutları değerlendiren modellemeleri test edilmiş ve uygun bir araç olabileceği gösterilmiştir. Bununla birlikte, çalışmamızın bazı sınırlıkları bulunmaktadır. İlk olarak, bu araştırmalardaki tüm veriler öz bildirim ölçümlerine dayanmaktadır. Katılımcılar toplumsal istenirlik yönünde davranma ya da pozitif özelliklerini abartma eğilimi ile soruları yanıtlamış olabilir. Yapılan bu çalışma bir geçerlik- güvenilirlik çalışması olduğu için yer verilmemiş olsa da; bundan sonra narsisizm konusunda yürütülen çalışmalarda, sosyal istenirlik yönünde cevap verme değişkenini kontrol amaçlı bir ölçüm aracı çalışmaya dâhil edilebilir (Paulhus 1998).

Çalışmamızdaki en önemli kısıtlılıklardan biri örneklem özellikleridir. Klinik dışı, üniversite örnekleme ile yapılmış olması nedeniyle, çalışma bulguları genellenirken dikkatli olunmalıdır. Klinik örneklemin de dâhil edildiği, yaş aralığının geniş olduğu örneklemle yapılacak ileriki çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

- Ackerman RA, Witt EA, Donnellan MB ve ark. (2011) What does the Narcissistic Personality Inventory really measure? *Assess* 18:67-87.
- Akhtar S, Thompson JA (1982) Overview: Narcissistic personality disorder. *Am J Psychiatry* 139:12-20.
- Byrne BM (2016) *Structural equation modeling with AMOS: Basic concepts, applications, and programming*. Routledge.
- American Psychiatric Association (1980) *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (3rd ed.). Washington: DC: Author.
- Amerikan Psikiyatri Birliği (1994) *Mental Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal El Kitabı, Dördüncü Baskı (DSM-IV)* (Çev. ed.: E Köroğlu). Ankara, Hekimler Yayın Birliği.
- Amerikan Psikiyatri Birliği (2013) *Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal El Kitabı, Beşinci Baskı (DSM-5), Tanı Ölçütleri Başvuru Elkitabı* (Çev.: E Köroğlu) Hekimler Yayın Birliği, Ankara.
- Atay S (2009) Narsistik Kişilik Envanteri'nin Türkçe'ye standardizasyonu. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 11:181-96.
- Bell M D (1995) *Bell object relations and reality testing inventory (BORRTI) manual*. California: Western Psychological Services.
- Besser A, Zeigler-Hill V (2011) Pathological forms of narcissism and perceived stress during the transition to the university: The mediating role of humor styles. *Int J Stress Manag* 18:197.
- del Rosario PM, White RM (2005) The Narcissistic Personality Inventory: test-retest stability and internal consistency. *Pers Individ Dif* 39:1075-81.
- Dickinson K, Pincus A (2003) Interpersonal analysis of grandiose and vulnerable narcissism. *J Pers Disord* 17:188-207.
- Eldoğan D (2016) Hangi narsisizm? Büyüklenmeci ve kırılğan narsisizmin karşılaştırılmasına ilişkin bir gözden geçirme. *Türk Psikol Yaz* 19:1-10.
- Ellis H (1898) Auto-eroticism: a psychological study. *Alienes Neurology* 19: 260-99.
- Emmons RA (1987) Narcissism: Theory and Measurement. *J Pers Soc Psychol* 52:11-7.
- Freud S (1914) On Narcissism. The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud, Volume XIV (1914-1916): On the History of the Psycho-Analytic Movement, Papers on Metapsychology and Other Works, s. 67-102.
- Fossati A, Feeney J, Pincus A ve ark. (2015) The structure of pathological narcissism and its relationships with adult attachment styles: A study of Italian nonclinical and clinical adult participants. *Psychoanal Psychol* 32:403.
- Gabbard G (1989) Two subtypes of narcissistic personality disorder. *Bulletin of the Menninger Clinic* 53:527-32.
- Glover N, Miller JD, Lynam DR ve ark. (2012) The five-factor narcissism inventory: A five-factor measure of narcissistic personality traits. *J Pers Assess* 94:500-12.
- Hendin HM, Cheek JM (1997) Assessing hypersensitive narcissism: A reexamination of Murray's Narcissism Scale. *J Res Pers* 31:588-99.
- Jakšić N, Milas G, Ivezić E ve ark. (2014) The Pathological Narcissism Inventory (PNI) in transitional post-war Croatia: Psychometric and cultural considerations. *J Psychopathol Behav Assess* 36:640-52.
- Karakoula P, Triliva S, Tsaousis I (2013) Description of the basic psychometric characteristics and the factor structure of the Greek version of the Pathological Narcissism Inventory. *Psychol* 20:160-75.
- Kernberg OF (1967) Borderline personality organization. *J Am Psychoanal Assoc* 15:641-85.
- Kernberg OF (2009) Narcissistic personality disorders: Part 1. *Psychiatric Annals* 39:105-67.
- Kernis MH (2003) Toward a conceptualization of optimal self-esteem. *Psychological Inquiry* 14:1-26.
- Kızıltan H (2000) *Narcissistic Personality Inventory (NPI) Ölçeğinin Türkçe Formu Dil Eşdeğerliği, Güvenirliği ve Geçerlik Çalışmaları*. Yayınlanmamış master tezi, İstanbul Üniversitesi.
- Kohut H (1971) *Kendiliğin Çözülmesi*. Çev. Cem Atbaşoğlu, Banu Büyükkal, Cüneyt İşcan. İstanbul: Metis Yayınları.

- Kohut H (1977) Kendiliğın Yeniden Yapılanması. Çev. Oğuz Cebeci. İstanbul: Metis Yayınları.
- Kohut H (1977) Therestoration of the self. New York: International Universities Press.
- Krueger RF, Markon KE (2006) Reinterpreting comorbidity: A model-based approach to understanding and classifying psychopathology. *Annu Rev Clin Psychol* 2:111-33.
- Maxwell K, Donnellan MB, Hopwood CJ ve ark. (2011) The two faces of Narcissus? An empirical comparison of the Narcissistic Personality Inventory and the Pathological Narcissism Inventory. *Pers Individ Dif* 50: 577-82.
- McWilliams N (1994) Psychoanalytic Diagnosis. New York: Guilford.
- Miller JD, Campbell WK (2008) Comparing clinical and social-personality conceptualizations of narcissism. *J Pers*. 76:449-76.
- Miller JD, Campbell WK (2010). The case for using research on trait narcissism as a building block for understanding narcissistic personality disorder. *Pers Dis: Theo Res Pract (PDTRT)* 1:180-91.
- Miller JD, Lynam DR, Hyatt CS ve ark. (2017) Controversies in narcissism. *Annu Rev Clin Psychol* 13:291-15.
- Morf CC, Horvath S, Torchetti T (2011) Narcissistic self-enhancement: tales of (successful?) self-portrayal. In M. D. Alicke & C. Sedikides (Eds.), *Handbook of self-enhancement and self-protection* (s. 399-424). New York, NY: Guilford.
- Morf CC, Rhodewalt F (2001a) Expanding the dynamic self-regulatory processing model of narcissism: Research directions for the future. *Psychol Inq* 12:243-51.
- Morf CC, Rhodewalt F (2001b) Unraveling the paradoxes of narcissism: a dynamic self-regulatory processing model. *Psychol Inq* 12:177-96.
- Morf CC, Schürch E, Küfner A ve ark. (2017) Expanding the nomological net of the Pathological Narcissism Inventory: German validation and extension in a clinical inpatient sample. *Assess* 24:419-43.
- Narrow WE, Clarke DE, Kuramoto SJ ve ark. (2013) DSM-5 field trials in the United States and Canada, part III: Development and reliability testing of a cross-cutting symptom assessment.
- Okada R (2010) The relationship between vulnerable narcissism and aggression in Japanese undergraduate students. *Pers Individ Dif* 49:113-18.
- Paulhus DL (1998) Interpersonal and intrapsychic adaptiveness of trait self-enhancement: A mixed blessing?. *J Pers Soc Psychol* 74:1197.
- Pincus AL, Ansell EB, Pimentel CA ve ark. (2009) Initial construction and validation of the Pathological Narcissism Inventory. *Psychol Assess* 21:365-79.
- Pincus AL, Lukowitsky MR (2010) Pathological narcissism and narcissistic personality disorder. *Annu Rev Clin Psychol* 6:421-26.
- Pincus AL, Roche MJ (2011) Narcissistic grandiosity and narcissistic vulnerability. In W. K. Campbell & J. D. Miller (Eds.), *Handbook of narcissism and narcissistic personality disorder: Theoretical approaches, empirical findings, and treatment* (s. 31-40). New York, NY: Guilford.
- Pincus AL (2013) The Pathological Narcissism Inventory. In J. S. Ogronczuk (Ed.), *Understanding and treating pathological narcissism* (pp. 93-110). Washington, DC, US: American Psychological Association.
- Raskin R, Terry H (1988) A principal-components analysis of the Narcissistic Personality Inventory and further evidence of its construct validity. *J Pers Soc Psychol* 54:890-902.
- Ronningstam E (2005) Identifying and understanding the narcissistic personality. Oxford University Press.
- Rose P (2002) The happy and unhappy faces of narcissism. *Pers Individ Dif* 33: 379-91.
- Rosenfeld H (1964) On the psychopathology of narcissism: a clinical approach. *Int J Psychol Psychoanal*.
- Rosenthal SA, Montoya RM, Ridding LE ve ark. (2011) Further evidence of the Narcissistic Personality Inventory's validity problems: A meta-analytic investigation—Response to Miller, Maples, and Campbell (this issue). *J Res Pers* 45:408-16.
- Sengul BZ, Unal E, Akca S ve ark. (2015) Validity and Reliability Study for the Turkish Adaptation of the Hypersensitive Narcissism Scale (HSNS). *Dusunen Adam* 28:231-41.
- Tamborski M, Brown RP (2011) The measurement of trait narcissism in social-personality research. In W. K. Campbell & J. D. Miller (Eds.), *Handbook of narcissism and narcissistic personality disorder: Theoretical approaches, empirical findings, and treatment* (s. 133-140). New York, NY: Guilford.
- Thomas KM, Wright AGC, Lukowitsky MR ve ark. (2012) Evidence for the criterion validity and clinical utility of the Pathological Narcissism Inventory. *Assess* 19:135-45.
- Uluç S, Tüzün Z, Haselden M ve ark. (2015) Bell nesne ilişkileri ve geçeği değerlendirme ölçeğinin (BORTTI) Türkçe 'ye uyarlama çalışması. *Klin Psikiyatı Derg* 18:112-23.
- Vater A, Schröder-Abé M, Ritter K ve ark. (2013) The narcissistic personality inventory: a useful tool for assessing pathological narcissism? Evidence from patients with narcissistic personality disorder. *J Pers Assess* 95:301-08.
- Widiger TA, Trull TJ (2007) Plate tectonics in the classification of personality disorder: Shifting to a dimensional model. *Am Psychol* 62:71-83.
- Wink P (1991) Two faces of narcissism. *J Pers Soc Psychol* 61:590-97.
- Wright AG, Lukowitsky MR, Pincus AL ve ark. (2010) The higher order factor structure and gender invariance of the Pathological Narcissism Inventory. *Assess* 17:467-83.
- You J, Leung F, Lai KKY ve ark. (2013) Factor structure and psychometric properties of the Pathological Narcissism Inventory among Chinese university students. *J Pers Assess* 95:309-18.
- Zeigler Hill V, Clark CB, Pickard JD (2008) Narcissistic subtypes and contingent self-esteem: do all narcissists base their self-esteem on the same domains? *J Pers* 76:753-74.